

РЕЦЕНЗИЯ

От Проф. д-р Вихра Крумова Миланова дмн, Началник на Клиника по психиатрия, УМБАЛ „Александровска“ , София, член на научното жури, съгласно Заповед № Р-109-270/25.05.2023г. на Ректора на МУ –Варна за избор на професор в областта на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1 Медицина, специалност „Детска психиатрия“. В законовия срок е подал документи само един кандидат, който е допуснат до конкурс - доц. д-р Петър Милчев Петров.

I. Професионално развитие

Доц. д-р Петър Петров завършва средно образование в математическа гимназия, гр. Варна и висше образование в МУ, Варна през 1989 год. След завършване на висше образование работи като лекар, консултант във фармацевтична фирма, общопрактикуващ лекар до 2004 год. В периода 2004-2008 год. работи като психиатър, от 2008 год. досега последователно е началник на отделение и началник на Клиника по детско- юношеска психиатрия в МАБЛ “Св.Марина“, Варна. От 2013г., след положен конкурсен изпит, е избран за асистент в Катедрата по психиатрия и медицинска психология при Медицински Университет- гр. Варна. През 2012 год. защитава дисертационен труд на тема „Изследване на деца с хиперкинетично разстройство с нарушение на вниманието“ за придобиване на научната и образователна степен „Доктор“ по научната специалност „Психиатрия“. През 2015 год. е избран за доцент по психиатрия и медицинска психология. Като продължение на първата дисертация е темата на дисертационния труд за придобиване на научна степен „ Доктор на медицинските науки“ с тема „10 годишно проспективно проследяване на деца с хиперкинетично разстройство с нарушение на вниманието във Варна област“ (2018 год.). Доц. Петров има придобити специалности по „Психиатрия“ (2000-2004), по „Детска психиатрия“ (2008-2010), по „Съдебна психиатрия“ (2014-2016).

Доц. Петров е член на Български лекарски съюз, на Българска психиатрична асоциация; президент е на Българска Асоциация по детско-юношеска психиатрия и свързаните професии. Владее английски – писмено и говоримо.

II. Преподавателска дейност

Учебната натовареност на доц. Петров за периода 2018-2022 год. е 114-189 часа (норматив за МУ, Варна -110 часа). Преподавателската му дейност включва обучение по психиатрия и детска психиатрия на студенти от Факултета по медицина – лекции, семинари, изпити, преподаване и провеждане на колоквиуми и семинари на специализанти по психиатрия, детска психиатрия и съдебна психиатрия. Обучава чуждестранни студенти по психиатрия – лекции и семинарни занимания. Участва в авторските колективи на четири учебника по психиатрия. Бил е член научно жури и рецензент на дисертационни трудове. Ръководител на трима докторанти, успешно защитили дисертационни трудове и на още двама актуални докторанти по детска психиатрия.

III. Научна дейност

1. Количествени наукометрични показатели

Цялостната научна дейност на кандидата включва общо 57 научни труда, от които: 2 самостоятелни монографии на български език; участие в 4 учебника на български език с 10 глави; 51 научни труда. На български език са написани- 29, на английски- 13. Водещ автор е в 12 от научните публикации и в 6 от главите на учебните ръководства; участие в национални и международни конгреси и конференции с 10 публикации. Научните направления на публикуваните научни трудове са в 5 области.

След хабилитацията са публикувани по-голяма част от статиите. Факт, който доказва, че научната активност и продуктивност на доц. Петров продължават да бъдат много високи и след хабилитацията. За относителния дял на участието му в рецензираните публикации говори фактът, че в повечето от тях той е водещ автор -

първи или втори автор. След хабилитацията му са и публикациите в списания с IF. Според академичната справка и информация от чуждите бази данни Google Scholar броят на цитиранията до настоящия момент са 340, h индекс е 10.

2. Качествени показатели

Тематичното разпределение на реалните публикации, което кандидата прави е следното:

1. Хиперкинетично разстройство с нарушение на активното внимание
2. Хранителни разстройства в детско-юношеска възраст
3. Мултинационални изследвания на определени проблеми в детско-юношеска възраст в общата популация
4. Общо представяне на особеностите в областта на детската психиатрия
5. Други

Хиперкинетично разстройство с нарушение на активното внимание

По горната подтема авторът има 8 научни публикации, както и два дисертационни труда.

Двете дисертации на доц. Петър Петров са тематично свързани и са посветени на най-често срещаното поведенческо разстройство в областта на детско-юношеската психиатрия. Първият дисертационен труд представя резултати от епидемиологично проучване за болестност от хиперкинетично разстройство с нарушение на активното внимание, което е единственото до момента проведено у нас. Вторият дисертационен труд е продължение на първия – 10 годишно проследяване на пациенти и е посветен на рисковете за късни последици от нелекуваното разстройство.

В рецензираните публикации специално място е отделено на проблема с навременното поставяне на диагноза и изграждане на терапевтичен подход при случаите на хиперкинетично разстройство с нарушение на активното внимание, за да се избегнат късните последици, които имат сериозна социална и икономическа тежест. За значимостта на проблема говори и фактът, че ежегодно се провеждат

международни дискусии с цел да се предотвратят късните последици, за които обществото плаща огромна цена.

Хранителни разстройства в детско-юношеска възраст

По подтемата, свързана с хранителните разстройства в детско-юношеска възраст са представени 5 публикации и една монография. Един от критичните периоди в човешкото развитие е юношеството, когато подрастващите са по-уязвими и е период, през който могат да се развият хранителни разстройства. Въпреки че данните от последните години, показват намаляване на смъртността от анорексия нервоза, то тази смъртност остава все още най-висока сред всички психиатрични диагнози. Познаването на факторите за развитие на хранителни разстройства, както и активното търсене на съпътстващо суицидно и несуицидно самонараняващо поведение, значително подобряват възможностите за навременна диагностика и терапевтичен успех. През последните години се отчита значително намаляване на възрастовата граница на дебют на хранителните разстройства, като най-младите диагностицирани пациенти у нас са на едва 10 годишна възраст.

Монографията , която е и реабилитационен труд , е с акцент върху стандартизираните инструменти за оценка на хранителните разстройства в детско-юношеската възраст, както и резултати от собствени изследвания на пациенти в тази възрастова група. Специално място авторът е отделил на личния опит от клиничната практика, работа с деца и техните родители, някои културални характеристики и търсенето на помощ от страна на родителите.

Като значим принос в диагностиката на хранителните разстройства може да се оцени представянето на съвременни оценъчни инструменти: EDI-3 (Eating Disorder Inventory (EDI-3)) (Garner DM, 2004) и българската версия на Въпросника за оценка на хранителните нарушения – трета ревизия (Българска версия (Гарнър ДМ, 2020)), която е използвана многоетапно на всички пациенти с данни за хранителни разстройства от периода на консултиране, през етапа на лечение, до проследяването на пациентите. EDI- 3 е самооценъчен въпросник, който разкрива психологическите

черти и конструкти, свързани с развиването и поддържането на хранителни разстройства.

EDI-3 се състои от 91 въпроса. Освен оценъчните скали има и част с информация за пациента, където се получават данни за актуалното тегло и индекса на телесната маса (ИТМ), минало тегло, история и количество на отслабването и други. Инструментът е валидизиран и стандартизиран за България, като получените резултати по скали са съпоставими с нормите за съответната възраст и пол.

Обработката на получените от въпросника данни може да бъде осъществявана и електронно (examinea.com), което значително улеснява процеса, особено при натрупването на по-голямо количество първична информация, а също така дава и много добро графично изобразяване на резултатите. В наблюдението, анализирано от доц. Петров, са включени предимно девойки в юношеска възраст от български произход.

Процентът на други етноси в клиничната популация е значително по-малък от процентното им представяне в населението на страната, като няма нито една пациентка от ромски произход. Юношите от мъжки пол са под 10%, обучаващи се в „елитни“ училища. Обикновено става въпрос за най-престижните учебни заведения според населеното място, с висок интелект. Авторът е обърнал специално внимание на рисковите фактори, като перфекционизъм, самокритичност/ниско самочувствие, преживяно насилие в детството, значително нарушение в семейните интеракции, занимания с балет, гимнастика или атлетика (дори не на професионално ниво), наднормено тегло като преморбид.

Доц.Петров е представил съвременните разбирания по отношение на хранителните разстройства в детско-юношеска възраст – вижданията за етиология и патогенеза, данните за епидемиология, доказателствата за наличие на рискови фактори, най-честите тригери за отключване на разстройството, както и някои високорискови съпътстващи състояния.

Мултинационални изследвания на определени проблеми в детско-юношеска възраст в общата популация

Представени са 10 научни публикации на английски език в авторитетни списания. Статиите са част от международни проекти в сътрудничество с ICMH Study Group (<https://www.icmhsg.org/index.php/publications/>) и с участието на 10 страни. Във връзка със споменатите изследвания е и първата монография на автора, както и 1 публикация на български език.

Проведените изследванията в общата популация са трудоемки и изискват усилия и ресурси. Участието на повече държави позволява и транскултурална сравнителна съпоставка. Изследванията в рамките на международното сътрудничество включват теми като:

- Връзката между Локус на контрол, негативни житейски събития и проявата на психопатологични симптоми при юноши
  - Връзката между Локус на контрол, излагането на кумулативни травматични събития и симптомите на посттравматичен стрес при юноши
  - Връзката между употребата на алкохол и ПАВ и качеството на живот при юноши
  - Ролята на личностовите и фамилните фактори за употребата на алкохол и ПАВ при юноши
-
- Обект на изследване са били и транскултурални особености при използване на някои скринингови инструменти в обща популация от юноши. Използването на скринингови протоколи в детската и юношеската възраст дава възможност за превенция и ранна диагностика на психични разстройства.
    - Strengths and Difficulties Questionnaire
    - Adolescent Self-Report on the Pediatric Quality of Life Inventory
    - Revised Child Anxiety and Depression Scale
    - ESSENCE-Q: Slavic language versions for developmental screening in young children
    - UCLA PTSD reaction index for DSM-5 (PTSD-RI-5)

Общо представяне на особеностите в областта на детската психиатрия

В това научно направление са включени 7 научни публикации и 4 глави от учебници. Разгледани са различни аспекти на детско-юношеската психиатрия - от представянето ѝ като специалност със своите особености в различните учебни помагала за студенти, до по-специфични проблеми, свързани с болестни прояви, като невроразвитийни разстройства, тревожни и депресивни симптоми в детството и юношеството, несуицидно самонараняване в юношеството, употреба на алкохол и ПАВ в юношеството.

Други

В научно направление „Други“ са включени научни публикации, посветени на обща психиатрия и съдебна психиатрия. Теми, свързани с клинична патология на тежките психични заболявания – шизофрения, афективни разстройства, самоубийства, интердисциплинарни проблеми при соматични заболявания – онкологични, ревматологични, КОВИД.

Обобщение

Изследванията на доц. Петър Петров са на високо научно равнище, отличават се със задълбочен анализ и обсъждания на резултатите. Количествената оценка и качественият анализ на публикациите, в които са цитирани трудове на доц. Петров показват, че научните му разработки са актуални, значими и намират отзвук в български и международни списания. Разнообразните теми, включени в научните публикации показват значителна широта на научните интереси на автора както в областта на детско-юношеската психиатрия, така и на общата психиатрия и съдебна психиатрия. Участието в международни изследователски екипи дава значими предимства в използване на стандартизирани оценъчни инструменти и получаване на резултати, които са съпостави с резултати, получени от други авторски колективи.

IV. Лечебно-диагностична дейност

Доц. Петър Петров е началник на университетска клиника по детско-юношеска психиатрия, с три клинични специалности. Неговите интереси са в областта на детско юношеската психиатрия, клиничната психиатрия и терапия. Успешно използва в ежедневието си практика съвременни клинични методи за диагностика и терапия, има специални интереси в областта на хранителните разстройства – диагностика, превенция, терапия; хиперкинетичното разстройство с нарушение на активното внимание оценка на разстройства на вниманието. Също така активно прилага психологични методи за оценка на психичното състояние, различни психологични и психотерапевтични методи. Лекарските му умения се оценяват високо и от неговите колеги. Той е отговорен, етичен колега, с желание предава знанията и опита си на специализиращи лекари.

Заклучение

Анализът на представените материали показва, че кандидатът доц. д-р Петър Петров напълно отговаря на изискванията за заемане на академична длъжност „професор“ по специалност „Детска психиатрия“ в Медицинския Университет, Варна, според Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности и Качествените критерии за развитие на академичния състав. Имайки предвид гореизложеното, убедено препоръчвам на почитаемите членове на научното жури да избере доц. д-р Петър Милчев Петров за професор по „Детска психиатрия“ към Катедра по психиатрия и медицинска психология, Медицинския университет, Варна и за нуждите на Четвърта психиатрична клиника при УМБАЛ "Св. Марина"- Варна.

Рецензент:

Проф. д-р Вихра Миланова, д.м.н.

4.08.2023